

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Oslo Katolske Bispedømme
Akersveien 5
0177 OSLO

Juridisk avdeling

Tordenskiolds gate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.:
Deres dato: 06.05.2015
Vår ref.: 2014/17305-65 FM-J
Saksbehandler: Merethe Helstad
Direktetelefon: 22 00 35 87

Dato: 24.06.2015

Oslo katolske bispedømme - rutiner for registrering av medlemmer

Fylkesmannen i Oslo og Akershus (Fmoa) ble i september 2014 informert om tilfeller der personer var blitt innmeldt som medlemmer av Oslo katolske bispedømme (Okb) uten at de selv hadde meldt seg inn. Okb ble tilskrevet og bedt om å redegjøre for saken. Det ble også avholdt et møte mellom Okb v/biskop Bernt Eidsvik og økonomisjef Thuan Cong Pham og Fmoa ved assisterende fylkesmann Rannveig Bjerkmo, førstekonsulent Kjersti Nielsen og avdelingsdirektør Merethe Helstad. Det ble fra Okbs side innrømmet at tidligere praksis for føring av medlemsregisteret ikke hadde vært tilfredsstillende. I en periode på noen år har det i Okb vært en praksis for registrering som baserte seg på antatt kirketilhørighet, uten at enkeltpersonene ble forespurt før registreringen fant sted.

I Fmoas brev datert 24.11.2014 ble Okb pålagt å rette opp medlemsregisteret ved at personer som åpenbart ikke hadde meldt seg inn i trossamfunnet skulle slettes fra registeret. Gjennomgangen ble begrenset til personer som er blitt ført opp i medlemsregisteret i perioden 2010-2014.

Trossamfunnsloven med forskrifter har regler om innmelding og registrering av medlemmer. Loven åpner muligheten for to slags medlemskap, et religiøst og ett tilknytningsforhold som trossamfunnslovgivningen knytter sine rettsvirkninger til. Fylkesmannens har kun myndighet til å behandle saker etter trossamfunnsloven, og det er derfor kun tilknytningsforhold som omhandles i trossamfunnsloven som vurderes.

Problemstilling

Spørsmålet i saken er om Okbs medlemsregistrering er ulovlig, hvor omfattende den ulovlige medlemsregistreringen eventuelt har vært og hvilke konsekvenser dette da skal få.

Rettslig grunnlag

Departementet har blant annet i rundskriv V-6B/2015 pkt 4 redegjort for trossamfunnslovens regler om innmelding, tilhørighet og medlemsregistrering, og Fmoa legger departementets lovforståelse til grunn. Det heter i redegjørelsen:

Trossamfunnslovens regler om innmelding, tilhørighet og medlemsregistrering

For at en person skal kunne bli registrert som tilhørende et trossamfunn utenfor Den norske kirke etter trossamfunnsloven, må vedkommende selv melde seg inn eller bli innmeldt av

foreldrene eller vergen hvis han/hun er under 15 år. Dette følger av lovens §§ 3 og 6. Trossamfunnene bestemmer selv innmeldingsmåten, det vil si at innmelding for eksempel skal skje skriftlig ved utfylling av et innmeldingsskjema og/eller ved et ritual eller en seremoni.

Vedkommende må selv aktivt og uttrykkelig gi melding om eller bekrefte til trossamfunnet at han/hun ønsker å være medlem her i Norge, jf. lovens § 3. For barn under 15 år er det foreldre eller eventuelt vergen som skal gi meldingen eller bekreftelsen, jf. lovens § 6. Trossamfunnslovens innmeldingsregler innebærer for eksempel ikke at en innvandrersom i hjemlandet står oppført som medlem i et internasjonalt trossamfunn med dåp som medlemskriterium, må døpes på nytt for å bli registrert som tilskuddstellende medlem i den norske delen av trossamfunnet.

I registrerte trossamfunn er det forstanderen som skal behandle inn- og utmeldinger og føre medlemsregisteret. Forstanderen skal påse at lovens vilkår for innmelding er oppfylt (at et trossamfunn selv anerkjenner en person som medlem etter dets egne regler, er kun ett av flere vilkår). Dette innebærer blant annet at forstanderen må spørre den som vil melde seg inn, om han/hun er medlem i et annet trossamfunn i Norge, jfr. lovens § 8. Forstanderen skal registrere innmeldingen i medlemsregisteret og utstede innmeldingsattest til den det gjelder. Det forannevnte følger av trossamfunnsloven § 9 tredje ledd og forskrift om registrerte og uregistrerte trossamfunn §§ 11 og 12. Innmeldingsdatoen skal påføres attesten. Denne innmeldingsdatoen skal være datoen for innmelding i Norge.

Reglene i trossamfunnsloven § 5 første og tredje ledd om automatisk tilhørighet fra fødselen av for barn av medlemmer i trossamfunn representerer unntak fra hovedregelen om at den som skal bli registrert som tilhørende et trossamfunn, selv må melde seg inn eller bli innmeldt av foreldrene/vergen. Lovens § 5 gjelder kun hvis barnets foreldre i henhold til trossamfunnsloven tilhører et trossamfunn i Norge når barnet blir født. Hvis foreldrene etter barnets fødsel melder seg inn i et annet trossamfunn, følger ikke barnet automatisk med; foreldrene må melde barnet særskilt ut og inn hvis de ønsker at barnet også skal bytte trossamfunn.

Faktum

I brev fra Okb sendt Fmoa 31.10.2014 redegjøres det i punkt 3 for «Tiltak for å bringe Oslo katolske bispedømmes rutiner i samsvar med gjeldende regler og praksis». Det heter innledningsvis *I vårt møte redegjorde jeg for hvordan en praksis som er avdekket å ha vært i noen år har medført at utlendinger som har flyttet til Norge fra katolske land, og som har blitt antatt å være katolikker, har blitt innført som medlemmer i Okb uten selv å ha samtykket til det.*

I rapporten datert 16. mars 2015 er det redegjort for hvordan medlemsregistreringen i Norge har foregått. Følgende er opplyst:

Nye registreringer har i perioden 2005-2010/2011 skjedd på samme måte som tidligere:

1. Ved innmelding om fødsel fra sykehusene.
2. Ved kontakt med medlemmer grunnet dåp, konfirmasjon, ekteskapsinngåelse eller andre sakramentale handlinger.
3. Ved kontakt med medlemmer pastoralt eller sosialt.
4. Ved skriftlig innmelding / registrering enten via egne papirskjema eller per internett.

Etter 2005 har vi også foretatt nyregistreringer:

5. Ved telefonisk kontakt.

I tillegg har Okb etter 2011 i tillegg registrert:

6. *Ved direkte innmelding på bakgrunn av nasjonalitet, etter å ha identifisert personene bl.a. i telefonkatalogen og andre offentlig tilgjengelige oversikter.*

Fylkesmannen legger til grunn at en rekke personer er registrert som medlemmer i Okb uten selv å ha meldt seg inn.

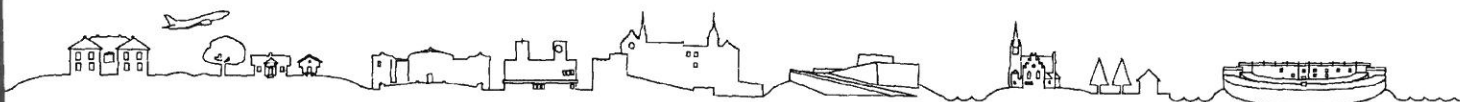
Vurdering

Okb har i brevet datert 31.10.2014, i rapporten «Resultatet av arbeid med oppfyllelse av pålegg fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus av 24. november 2014» datert 16. mars 2015 og i brevet datert 6. mai 2015 redegjort for Den katolske kirkes interne rett - kanonisk rett. Okb presiserer at en person som er døpt katolsk, er katolikk uansett hvor vedkommende bor, og har rettigheter og plikter som katolikk. Okb hevder at *I de tilfeller der det er avdekket at enkeltpersoner har vært registrert som medlem uten å ha samtykket til det, dreier det seg i hovedsak om personer som etter kirkens regler regnes som katolikker som følge av at de har vært døpt katolsk i et annet land. I denne sammenheng er det også et aspekt at en person som er katolikk fra et annet land, kan ha en oppfatning eller forventning om at vedkommende uten videre er del av den norske grenen av Den katolske kirke. Det er ikke noe forventning etter kanonisk rett om at personer som bosetter seg på et nytt sted må melde i fra om dette eller registrere seg for å anses som medlem.*

Som presisert ved flere anledninger, dreier denne saken seg om trossamfunnslovens regler for innmelding i trossamfunnet og dermed også grunnlaget for utbetaling av statsstøtte til trossamfunnet.

Okb har redegjort for sin oppfatning av lovens materielle vilkår for medlemskap i trossamfunn. Det er vist til § 7, kravet om at medlemmer i trossamfunn må være norske statsborgere eller bosatt i Norge, og bestemmelsens andre ledd om at ingen kan høre til et trossamfunn uten at han også fyller vilkårene som trossamfunnet setter. Det er også vist til § 8 om at det ikke er anledning til å være medlem av mer enn ett trossamfunn på samme tid. Okb hevder at det ikke er tvilsomt at de materielle vilkårene for medlemskap har foreligget og fortsatt foreligger for langt de fleste av de personer som har blitt innført som medlemmer av Okb, selv om disse ikke har blitt forespurt før registreringen fant sted. Okb har også vist til lovens § 9 som bestemmer at trossamfunn selv fastsetter hvilken måte innmelding i samfunnet skal gjøres på. Okb hevder at i lys av Den katolske kirkes interne rett må det kunne sies at både samtykke og viten foreligger uavhengig av noen uttrykkelig bekreftelse i forbindelse med flytting til Norge. Etter Okbs mening er det gjennom langvarig praksis lagt til grunn at registrering av medlemmer også kan skje uten innhenting av uttrykkelig samtykke og det er vist til eksempler.

Trossamfunnsloven § 9, første ledd fastslår at trossamfunnet selv fastsetter på hvilken måte innmelding i samfunnet skal gjøres på. Som det fremkommer ovenfor har Okb registrert medlemmer på 6 ulike måter. Kulturdepartementet har i brev til Fylkesmennene datert 02.06.2015 presisert krav til innmelding og det poengteres at *Innmelding av voksne medlemmer (over 15 år) i trossamfunn som er basert på ensidig innmelding fra trossamfunnet uten medlemmets vitende, skal ikke godkjennes som formelt medlemskap/tilhørighet. Slik ensidig medlemsregistrering av voksne medlemmer gir ikke grunnlag for medlemsbasert tilskudd til tros- og livvsynssamfunn.*

Det siteres videre fra departementets brev pkt.

2. Nærmere om bakgrunnen for presiseringene

a) Nærmere om bakgrunnen for innmeldingskravene.

Lovforarbeidene til trossamfunnsloven forutsetter at en person kan ha åndelig eller faktisk tilknytning til flere trossamfunn, men bare kan være formelt medlem i ett trossamfunn i forhold til de offentligrettslige funksjoner som trossamfunnsloven regulerer. Dette fremgår blant annet av Ot.prp. nr. 27 (1967-68) side 8 første spalte.

De krav som er nevnt ovenfor i punkt 1 gjelder krav til et formelt medlemskap som skal utløse offentligrettslige virkninger i henhold til trossamfunnsloven. Dette betyr at en person kan ha faktisk eller åndelig tilhørighet i et eller flere trossamfunn uten å melde seg aktivt og uttrykkelig inn. For eksempel kan en person som tilhører et trossamfunn i et land, godt anse seg åndelig eller faktisk tilknyttet et tilsvarende søstersamfunn i Norge allerede ved innflyttingen til landet. Men selv om en person flytter til Norge eller får statsborgerskap i Norge, blir vedkommende ikke automatisk formelt medlem/tilknyttet i et norsk trossamfunn. For å etablere et slikt formelt medlemskap kreves altså en aktiv og uttrykkelig melding eller bekreftelse til det ene trossamfunnet personen ønsker å være medlem av.

En slik lovforståelse har vært lagt til grunn siden trossamfunnsloven ble iverksatt og skal sikre at ingen voksne mennesker blir oppført som medlemmer i tros- eller livssynssamfunn uten at de selv er klar over dette og har gitt sin tilslutning. Denne lovforståelsen er også forutsatt å sikre at størrelsen på de tilskudd storsamfunnets felles midler som gis til tros- og livssynssamfunn er basert på en forsvarlig og reell registreringsordning som kan etterprøves.

Kulturdepartementets praksis og presisering bygger på tidligere presiseringer om registrering av medlemskap. Det vises blant annet til Rundskriv nr. G-86/76 fra Justis- og politidepartementet den 24. mai 1976, som presiserer nærmere hva som er avgjørende for formell tilhørighet i henhold til trossamfunnslovens regler, blant annet i forhold til offentlige tilskudd. Rundskrivet understreker at et trossamfunn ikke kan regne en person for å høre til samfunnet bare på grunnlag av for eksempel dennes deltakelse i gudstjenesten eller andre åpne kirkelige handlinger. Etter Kulturdepartementets vurdering kan altså en person langt mindre anses å være formelt tilknyttet et norsk trossamfunn, bare ved å flytte til landet, eller ved å få norsk statsborgerskap. Formelt medlemskap etter trossamfunnsloven krever at vedkommende selv aktivt og uttrykkelig gir melding om eller bekrefter til trossamfunnet at han/hun ønsker å være medlem i Norge.

Fylkesmannen legger departementets lovforståelse til grunn.

Det er åpenbart at direkte innmelding på bakgrunn av nasjonalitet, skjedd på bakgrunn av telefonkatalogen og at trossamfunnet deretter har fremskaffet fødselsnummer, ikke kan tilfredsstille regelverkets krav om innmelding i trossamfunnet. Indirekte informasjon i etterkant av direkte innmelding ved at noen fikk tilsendt medlemsmagasiner, lokale menighetsblader, invitasjoner til aktiviteter og andre brevforsendelser fra bl.a. bistandsorganisasjonen Caritas kan ikke avhjelpe manglende innmelding fra personen selv. Fylkesmannen mener derfor at innmeldingsmetode benevnt som nr 6 *Ved direkte innmelding på bakgrunn av nasjonalitet, etter å ha identifisert personene bl.a. i telefonkatalogen og andre offentlig tilgjengelige oversikter* ikke er i overensstemmelse med lovens regler.

Fylkesmannen stiller også spørsmål ved enkelte av de andre måtene innmelding har skjedd på, men har under tvil valgt ikke å vurdere innmelding etter punktene 1. – 5. videre. Dette blant annet fordi Kulturdepartementet i brevet har varslet at departementet i 2015 vil starte en gjennomgang av trossamfunnsloven og vil som en del av det arbeidet komme tilbake til hvilke dokumentasjonskrav til enkeltmedlemmers innmelding som bør legges til grunn ved fremtidige tilskuddstildelinger.

Delkonklusjon

Ensidig innmelding i Okb uten medlemmets vitende strider mot trossamfunnsloven §§ 3 og 6. Innmeldingene er derfor ugyldige.

Gjennomgang av medlemsregisteret, antall ugyldige registreringer

Okb ble pålagt å rette opp medlemsregisteret ved at personer som åpenbart ikke har meldt seg inn i trossamfunnet slettes fra registeret. Gjennomgangen skulle begrenses til perioden 2010-2014.

Samtlige personer registrert i perioden er kontaktet av Okb. Dette utgjør ca. 65.000 medlemmer (80.000 på landsbasis). I redegjørelsen er medlemmer registrert i perioden 2010-2014 delt inn i kategoriene «lite betryggende» og «uproblematisk».

Okb har i rapporten redegjort for arbeidet med å rydde opp i registeret. Fra pkt 6.2.2 siteres:

Antall registreringer i perioden 2010-2014 som er registrert på betryggende måte («uproblematisk»)

Antallet personer som er registrert i perioden 2010-2014 og som kan henføres i kategorien «uproblematisk» (jf. utvalgsriteriene for dette i punkt 6.1.1) fordeler seg på hvert registreringsår som følger:

Tabell 1		
Periode	Nye uproblematisk registreringer	Totalt ant. Uproblematisk registreringer
Før 2010		63.668
2010	1.430	65.098
2011	5.317	70.415
2012	4.711	75.126
2013	5.165	80.291
2014	5.259	85.550
Totalt 2010-		

For samme periode er det utbetalt statsstøtte for følgende antall medlemmer

Tabell 1

2010	59.874
2011	71.715
2012	88.045
2013	104.478
2014	120.755

Ettersom det er utbetalt statsstøtte for 59.874 avklarte medlemmer i 2010, er inngangsverdien i 2010 i Okbs liste feil. Totalt antall uproblematisk registreringer skulle vært

Tabell II

	Nye uproblematisk registreringer	Totalt antall Uproblematisk registreringer
2010	1.430	59.874
2011	5.317	65.191
2012	4.711	69.902
2013	5.165	75.067
2014	5.259	80.326

Det er således utbetalt statsstøtte for et betydelig antall som ikke selv har meldt seg inn i trossamfunnet.

Størrelsen på tilskudd til det enkelte tros- og livssynssamfunn er basert på antallet formelle medlemmer i samfunnet pr. 1. januar i tilskuddsåret. I rapporten fra Okb er det opplyst at Okb har ansett nye medlemmer, som de har fått kunnskap om i perioden fra 1. januar til den dato krav om tilskudd skal fremsettes, som medlemmer også idet foregående året i den grad de allerede er katolikker.

Okb har som nevnt kontaktet 65.000 (80.000) personer for å få bekreftet medlemskapet. Rapportens tabell 2 har oversikt over antall uproblematisk og bekreftede registreringer. Det opplyses at antallet personer som har bekreftet sitt medlemskap oppstått i perioden 2010-2014 omfatter personer der man har grunn til å tro at en vesentlig del (men ikke alle) er innført i registeret basert på lite betryggende metoder.

Spørsmålet blir fra hvilken dato medlemskapet skal gjelde fra i de tilfellene registreringene er bekreftet. Direkte kontakt med medlemmene som i 2010-2014 er ført i registeret uten å ha blitt kontaktet, har først vært i 2015. Imidlertid er virkningsdato for medlemskap gjennomgående satt fra tidligere tidspunkt. Dette er omtalt i rapportens pkt. 6.2.3, og i 4.de og 5.te avsnitt står det

Det totale antallet registrerte medlemmer i OKB i 2010-2014, som i forbindelse med oppryddingsarbeidet (i 2015) har bekreftet at de ønsker å være medlem av OKB, utgjør altså ca. 22.500.

For disse personene må det legges til grunn at de materielle vilkårene for offentlig tilskudd har vært tilstede fra det tidspunktet de ble registrert, selv om det i de fleste tilfellene er slik at personene ikke er forespurt før registreringen skjedde. Siden det nå er avklart at de materielle vilkårene for offentlig tilskudd har vært tilstede, er OKBs syn at disse medlemmene har berettiget til offentlig tilskudd fra det tidspunkt de ble registrert, jf. pkt 4 ovenfor.

Spørsmålet om registreringstidspunkt er også omtalt i brevet datert 6. mai under pkt. 2.1 hvor det presiseres at Okb mener at det er feil at bekreftelsen av medlemskap innebærer innmelding på bekreftelsestidspunktet, men at nøyaktig tidspunkt er vanskelig å fastslå. Spørsmålet omtales også under pkt. 2.2.

Slik Fylkesmannen ser det, kan tidspunktet for registrering i liten eller ingen grad dokumenteres på en sikker måte. Det vises til side 21 i rapporten, siste avsnitt hvor det uttales at det i Okb ikke har vært rutiner for å beholde dokumentasjon om katolikker som kommer fra andre land. Som nevnt ovenfor skal forstander i trossamfunn påse at lovens vilkår for innmelding er oppfylt. Dette innebærer blant annet at forstanderen må spørre den som vil melde seg inn, om han/hun er

medlem i et annet trossamfunn i Norge. Forstanderen skal registrere innmeldingen i medlemsregisteret og utstede innmeldingsattest til den det gjelder. Innmeldingsdatoen skal påføres attesten, og denne innmeldingsdatoen skal være datoen for innmelding i Norge.

Okb har ikke fulgt de formelle reglene, og har i liten grad utstedt innmeldingsattester. Selv om det ikke eksplisitt fremkommer i lov, forskrift eller rundskriv, så burde også Okb for egen del tatt kopi av de innmeldingsattestene som eventuelt har vært utstedt eller på annen måte hatt dokumentasjon på når innmelding har skjedd. Departementets brev datert 02.06.2015 fastslår i pkt 1. b) at *Tros- og livssynssamfunn som søker om statlig tilskudd må kunne redegjøre for og dokumentere at hvert enkelte medlem aktivt har ønsket eller akseptert å bli registrert som medlem.*

Fylkesmannen fastslår at det ikke kan aksepteres at medlemskap, som skal være grunnlag for statsstøtte, tilbakedateres ved at innmeldingsdato fastsettes til et tidspunkt Okb mener at vedkommende er medlem etter kanonisk rett. Av redegjørelsen som er gitt i brevet av 6. mai d.å. pkt. 3 fremkommer det heller ingen sikker beskrivelse av hvordan innmeldingsdato er fastsatt.

Delkonklusjon

Fylkesmannen legger til grunn at innmeldingsdato for medlemmer kontaktet i 2015, må fastsettes til den datoen hvor medlemskapet er bekreftet i 2015.

Fylkesmannen legger til grunn at antall medlemmer i Okb i årene 2010-2014 er som det fremgår av fylkesmannens tabell II ovenfor.

I Fylkesmannens brev datert 24.11.2014 er perioden for gjennomgang av registeret begrenset til 2010-2014. Fylkesmannen beslutter at gjennomgang av registeret ikke skal gå lengere tilbake. Vi har mottatt henvendelser som kan tyde på at det kan ha forekommet feilregistreringer også før 2010. Den store økningen er imidlertid fra 2010/2011, og det er også fra denne tiden at direkte innmelding uten samtykke har forekommet i følge Okb. På grunn av tidsaspektet vil det også være vanskeligere å komme frem til hvilken registreringspraksis som har forekommet før 2010.

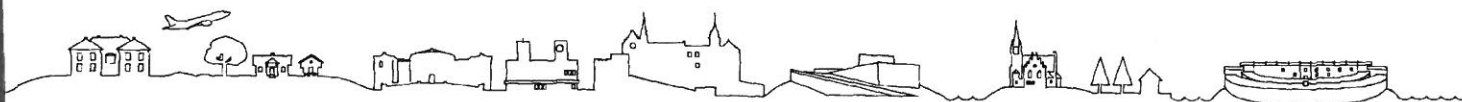
Ugyldighet

Ved utbetaling av statsstøtte i årene 2011-2014 har fylkesmannen bygget på Okbs lister over medlemmer der en rekke personer som ikke har meldt seg inn selv er oppført. Fylkesmannens vedtak bygger således på feil faktum - bristende forutsetninger - og er ugyldige. Dette gjelder Fylkesmannens vedtak datert 22.06.10 og 11.10.10, 14.06.11 og 17.10.11, 25.05.12 og 09.10.12, 06.06.13 og 01.11.13 og 06.06.14.

Omgjøring

Etter forvaltningsloven (fvl.) § 35 første ledd bokstav c) kan et forvaltningsorgan omgjøre sitt eget vedtak uten at det er pålagt dersom vedtaket må anses ugyldig. Det er med andre ord overlatt til forvaltningens skjønn å vurdere om et ugyldig vedtak skal omgjøres. Dette skjønnets er imidlertid ikke fritt, men er begrenset av forvaltningsrettslige prinsipper og praksis. I vurderingen av hvorvidt et vedtak skal omgjøres vil det særlig være relevant å legge vekt på hvor langt tilbake i tid det er siden det opprinnelige vedtaket er fattet, om parten har innrettet seg etter vedtaket og om parten kan bebreides for de feil vedtakene lider av.

Okb har i sine rapporter redegjort for situasjonen for Den katolske kirke i Norge som følge av stor innvandring. Okb har utvilsomt rett i at det har vært stor innvandring fra blant annet Polen,

og at et flertall av disse er katolikker. Dette har blant annet medført behov for å ansette flere prester, avholde flere søndagsmesser og messer på andre høytidsdager og det har vært nødvendig å skaffe nye lokaler og bygge ut eksisterende. Fylkesmannen antar derfor at for mye utbetalt beløp er benyttet på kirkelige tjenester og lignende. Av de ulike redegjørelsene fra Okb kan det også synes som om trossamfunnet mener at regelverket er uklart, og at de følger Den katolske kirkens regler.

Imidlertid har Okb i sin årsrapport for 2014, pkt 9. a) *Rutinene for innmelding er som følger: Katolikker som flytter til Norge fra utlandet, forstås ikke som nye medlemmer av Den katolske kirke, de er allerede medlemmer. Men vi trenger selvsagt at de oppgir hvem de er for at vi skal kunne registerføre dem i Norge. Dette kan gjøres ved personlig oppmøte i menigheten, via internett eller ved hjelp av registreringsskjemaer som deles ut i menigheten.*

Dette tyder på at Okb har vært kjent med hvorledes medlemmer skal registreres i registeret. I rapporten er det også informert om at det mot slutten av 2012 ble rettet oppmerksomhet internt mot den praksisen for registrering av tilflyttede katolikker som var etablert. I et bisperådsmøte i starten av 2013 ble det også vedtatt/instruert fra biskopene at denne registreringspraksisen skulle endres slik at personer ble tilskrevet og varslet før registrering fant sted. Det informeres videre om at kontrollen med at vedtaket i bisperådet ble fulgt opp sviktet. Praksisen med registrering basert på antatt kirketilhørighet fortsatte derfor frem til spørsmålet om medlemsregistrering oppsto som et tema i mediene høsten 2014. Dette tyder på at Okb i flere år har vært innforstått med at registreringsmetoden som ble benyttet i det minste var tvilsom. Hvis Okb var i tvil om praksisen med direkte innmelding var mulig, hadde det vært enkelt å kontakte Fylkesmannen eller departementet for en avklaring. Fylkesmannen mener at saken er svært alvorlig, og at Okb er å bebreide. Millioner av offentlige midler er feilutbetalt fordi medlemsregistreringen har skjedd på ulovlig måte. Fylkesmannen vedtar derfor at vedtakene om utbetaling av statsstøtte for årene 2011-2014 omgjøres, dvs. at vedtakene oppheves og at det fattes nye vedtak.

Tabell III

År	Antall uproblematisk registreringer	Utbetalt statsstøtte for antall personer	Differanse	Sats pr år	For mye utbetalt
2010	59.874			379,-	
2011	65.191	71.715	6.524	412,-	2.687.888,-
2012	69.902	88.045	18.143	404,-	7.329.772,-
2013	75.067	104.478	29.411	422,-	12.411.442,-
2014	80.326	120.755	40.429	449,-	18.152.621
Totalt					40.581.723,-

Som det fremgår ovenfor er det da utbetalt kr 40.581.723,- for mye i statsstøtte.

Tilbakebetaling

Okb har mottatt uriktig utbetaling i årene 2010-2014. Grunnlaget for utbetalingene er trossamfunnets medlemslister som ikke er ført i overensstemmelse med trossamfunnslovens bestemmelser.

Det er et krav om at statstilskudd bevilget etter reglene i trossamfunnsloven skal gå til religiøst formål. Okb har benyttet statstilskuddet til å lønne flere prester og avholde flere messer, skaffe nye lokaler osv. For mye utbetalt beløp er benyttet i overensstemmelse med formålet.

Det vil antagelig ramme Okb hardt å måtte tilbakebetale over 40 millioner kroner.

Som nevnt ovenfor er det imidlertid vanskelig å tro at Okb har vært i aktsom god tro når telefonkatalogmetoden har blitt benyttet til registrering av nye medlemmer i registeret. Det vises igjen til blant annet at trossamfunnets rutiner om innmelding ikke er fulgt og til at bisperådsmøtet instruerte at registreringspraksisen skulle opphøre. Okb er også en organisasjon med profesjonell administrasjon med administrasjonssjef og økonom. Det måtte derfor kunne forventes at eventuelle uklarheter med hensyn til korrekt registrering kunne blitt avklart.

Fmoa mener altså at staten ble forledet av Okb til å utbetale statsstøtte for et langt større antall medlemmer enn det var grunnlag for. Fmoa fant forholdet så alvorlig at trossamfunnet 20.02.2015 ble anmeldt for mulig bedrageri. Fmoa mener på dette grunnlaget at beløpet, kr 40.581.723,- skal betales tilbake i sin helhet.

Når vedtaket er rettskraftig vil Fylkesmannen gå i dialog med Oslo katolske bispedømme om hvorledes tilbakebetalingen skal foretas.

Konklusjon

Oslo katolske bispedømmes metode for innmelding der personer er blitt innmeldt som medlemmer uten at de selv har meldt seg inn, strider mot trossamfunnsloven og underliggende regelverk og er ulovlig. Innmeldingene er ugyldige.

Innmeldingsdato for personer som er blitt kontaktet i oppryddingsaksjonen og som bekrefter at de ønsker å være medlem, er medlem fra bekreftelsesdato i 2015.

Fylkesmannens vedtak om statsstøtte til Oslo katolske bispedømme for årene 2011-2014, som vist til ovenfor, er ugyldige.

For mye utbetalt beløp, kr 40.581.723,- skal tilbakebetales.

Dette vedtaket kan påklages til Kulturdepartementet, se forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal sendes Fylkesmannen innen 3 uker fra mottakelsen av vedtaket.

Med hilsen

Rannveig Bjerkmo
Ass. fylkesmann

Merethe Helstad
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi til:

Fylkesmannen i Troms

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Oslo kommune, Byrådsav. for kultur og næring

Postboks 6105

Postboks 4710, Sluppen

Rådhuset

9291 Tromsø

7468 Trondheim

0037 OSLO

